

НАПРЯМ ПЕРШИЙ

ІСТОРИКО-БІОГРАФІЧНИЙ І ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ АСПЕКТИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ І ЖИТТЄТВОРЧОСТІ ЯНУША КОРЧАКА

Лариса Березівська

*доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України,
директор, головний науковий співробітник
відділу педагогічного джерелознавства та біографістики
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

ЯНУШ КОРЧАК В ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСАХ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО: ІСТОРИКО-ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Основою історико-освітніх досліджень загалом, педагогічної біографіки зокрема, є джерельна база [1]. У межах історико-джерелознавчих студій Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) створює інформаційні ресурси, де всебічно представлена і постать видатного польського педагога, письменника і громадського діяча Януша Корчака (1878–1942).

Передусім зацентруємо увагу на Колекції «Твори Я. Корчака та література про нього», яку фахівці з 1997 р. формують завдяки дарункам ДНПБ Голови товариства Януша Корчака, заслуженого вчителя України Світлани Василівни Петровської. Нині загальна кількість видань колекції становить 209 примірників. Основу подарованої колекції складають твори Януша Корчака, видані у Польщі польською мовою – мовою оригіналу (22 примірника). Є також 15 примірників українською мовою і 3 примірники англійською мовою та ін.

Увійшли до колекції й публікації про видатного педагога. За змістом це психолого-педагогічна, літературно-публіцистична, художня, біографічна та бібліографічна література. Найціннішим складником колекції є повне зібрання творів Януша Корчака, опубліковане у Варшаві польською мовою. Перший том видання вийшов друком у 1992 р. У 2008 р. видано чотирнадцятий том, який містить листи Януша Корчака [3].

Важливими для дослідників творчої спадщини Я. Корчака є біобібліографічні покажчики: польською мовою (1988) та англійською мовою (2012) [5; 6]. А також підготовлений фахівцями ДНПБ біобібліографічний покажчик «Польський педагог-гуманіст Януш Корчак (1878–1942): До 125-річчя з дня народження» (2003)» [4].

Загалом фонд ДНПБ містить твори Я. Корчака (46 видань польською, українською та ін. мовами) та літературу про педагога (95 видань польською, українською, англійською, французькою, німецькою та ін. мовами).

Сторінка «Януш Корчак» електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» <http://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/9773-2/> найповніше розкриває основні віхи біографії, бібліографію, особливості вшанування пам'яті педагога тощо. Прикметно, що цифровий ресурс постійно оновлюється і поповнюється, інтегрує бібліографічну інформацію. У перспективі претендує на цілісну базу знань про життєвий шлях і творчий доробок педагога, вшанування його пам'яті [2].

Отже, постать Януша Корчака доволі об'ємно представлено в інформаційних друкованих та електронних ресурсах ДНПБ, які є основою для написання різного роду наукових праць з педагогіки, історії освіти, біографіки. Їх можна широко використовувати в освітньому процесі. Особливо цінними у руслі відкритої науки є цифрові біографічні ресурси, які забезпечують вільний доступ до них наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників і здобувачів освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березівська Л. Д. Джерельна основа історико-педагогічних досліджень як методологічна проблема. *Сучасні вимоги до організації та проведення історико-педагогічних досліджень*: зб. матеріалів наук.-методол. семінару з історії освіти, 25 жовт. 2017 р. / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2017. С. 6–7. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711722/> (дата звернення: 01.05.2023).

2. Березівська Л. Д., Деревянко Т. М. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» й онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри». Вісн. НАПН України. 2020. Т. 2, № 1. URL: <http://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/54/83> (дата звернення: 01.05.2023).

3. Лога Т. В., Сізінцева Н. М. Колекція творів Януша Корчака та літератури про нього у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. *Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського*. 2010. Вип. 2: Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку. С. 202–209. URL: <http://journals.dnpb.gov.ua/article/view/75418>

4. Польський педагог-гуманіст Януш Корчак (1878–1942) : до 125-річчя з дня народж.: бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; уклад.: В. В. Вербова та ін.; наук. ред.: П. І. Рогова, Т. Ф. Букшина; наук. консультант О. В. Сухомлинська. Київ: Дух і літера, 2003. 132 с.

5. Janusz Korczak: a Bibliography: English Sources, 1939–2012 / eds.: Olga Medvedeva-Nathoo, Galina Sanaeva; bibliogr. based on material comp. by Edita Januszewska and Daniel Berek. Vancouver: K & O Harbour, 2012. 88 p.

6. Janusz Korczak: bibliogr. publ. Janusza Korczaka i o Januszu Korczaku w Polsce, 1943–1987 / red. nauk. Aleksander Lewin. Heinsberg: Diesk, 1988. 211 s.